

A Fővárosi Ítéletábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2019. november 28. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A rágalmazás vétsége miatt a vádlott ellen indult magánvádas büntetőügyben – a vádlott védőjének másodfellebbezését elbírálván – a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. június 13. napján kihirdetett 1.Bf.179/2019/5. számú ítéletét megváltoztatja, és a vádlottat a folytatólagosan elkövetett rágalmazás vétsége [Btk. 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmenti.

Az első- és másodfokú eljárásban felmerült 20 000 (húszezer) forint büntügyi költséget a magánvádló köteles viselni.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A Budaörsi Járásbíróság az 5.B.471/2017/9. számú ítéletében a vádlottat felmentette az ellene rágalmazás vétsége [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) és c) pont] miatt emelt vád alól. Megállapította, hogy az illeték lerovásával felmerült 10 000 forint büntügyi költséget a magánvádló köteles viselni.

Az elsőfokú ítélet ellen a magánvádló – jogi képviselője útján – a felmentés miatt, elsődlegesen a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezése érdekében jelentett be fellebbezést.

A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.179/2019/5. számú határozatával megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét, és a vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett rágalmazás vétségében [Btk. 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], ezért őt 1 évre próbára bocsátotta. Továbbá kötelezte a vádlottat, hogy az első- és a másodfokú eljárásban felmerült 20 000 forintot a másodfokú határozat jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül fizesse meg a magánvádlónak.

A másodfokú határozat ellen a vádlott védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.

A fellebbezés részletes indokolása szerint a cikkben „jelenlegi” alpolgármesterről van szó, a szerző a kölcsönfelvétel időpontját is feltünteti, és ezzel egyértelművé teszi, hogy a kölcsön felvételekor a magánvádló férje még nem volt alpolgármester. A cikk nem tartalmaz olyan megállapítást, hogy a magánvádló a férjével együtt jutott hozzá a kölcsönhöz, sőt megjelöli azt a két, egymástól több héttel eltérő időpontot, amikor a kölcsönt megkapták. Nem valószínű és nem sugalmazás az, hogy

ilyen kölcsönhöz az átlag állampolgár nem férhet hozzá, ugyanis a kérdéses munkáltatói kölcsön kizárólag meghatározott jogviszony fennállása esetén vehető igénybe. Az írásokban szövegszerűen nem jelenik meg a másodfokú bíróság által meghatározott, „nyilvánvaló jogellenességre” irányuló sugalmazás sem.

A védő szerint a cikket szerző vádlott a kamatkedvezménnyel történő kölcsönfelvételt nem jogellenesnek, hanem amorálisnak tartja. Joggal feszegeti azt a kérdést, hogy a kifejezetten magas tiszteletdíjban részesülő alpolgármester nem szorul rá ilyen kedvezményre, amelynek költségét az adófizetők pénzéből finanszírozzák. Ez érvényes a magánvádlóra is, aki vagyongközösségben él az alpolgármesterrel, a vagyongyarapodás tehát rá is kihat, ezért bizonyos mértékű tűrés kötelezettsége is keletkezik. Ami erkölcsileg kifogásolható, az nem lesz automatikusan jogellenes, a vádlottnak erre vonatkozó megállapításai véleménynek minősülnek. Külön is kiemelendő, hogy a cikkben a „vissza fogja-e fizetni a kölcsönt?” kérdés az alpolgármester, és nem a magánvádló vonatkozásában merült fel, így ez jelen eljárásban nem értékelhető.

A másodfokú bíróság jogértelmezésének elfogadása azzal járna, hogy a sajtó csak abban az esetben illethetné kritikával a közszereplők, közhivatali viselők tevékenységét, ha azok bűncselekményt valósítanak meg.

A magánvádló jogi képviselője észrevételeket fogalmazott meg a vádlott javára bejelentett fellebbezés indokolásában foglaltakkal kapcsolatban.

Tévesnek nevezte azt a megállapítást, amely szerint a cikk egyértelműen kiemelné azt, hogy a magánvádló a férje alpolgármesteri tisztségét megelőző időszakban, pusztán saját közalkalmazotti jogviszonyára tekintettel – függetlenül férje tisztségétől – jutott hozzá a kölcsönhöz. Sőt a cikk szerzője mondatai összességével azt a következtetést alakítja ki az olvasóban, hogy a magánvádló mint az alpolgármester felesége e hatalmi pozícióhoz való kötődése útján, azt kihasználva, a nyilvánosságot kerülve, privilegizált lehetőségként kapott az önkormányzattól olyan kölcsönt, amelyhez más állampolgár nem juthatott volna hozzá. E benyomást erősíti a cikkhez kapcsolódó képi megjelenítés is, amelyben a cikk írója mintegy titkot fed fel a tekintetben, hogy kamatmentes kölcsönt érdemelt ki az alpolgármester és felesége („Tudta? Kaphat kamatmentesen 2 000 000 forintot. Van, akinek sikerült! Neki és feleségének sikerült!”). Ezzel szemben az igazság az, hogy a kölcsönhöz jogszabály alapján bármely közalkalmazott hozzájuthatott, illetve a magánvádló szerződéskötésének időpontjában még nem is állt fenn házasság, illetve élettársi kapcsolat dr. B.I.-vel. Tovább emeli a vádlott által kívánt titkolt, rejtett jellegét a kölcsönfelvételnek a cikk felütése, amely „aranyröggel felérő” információként jelöli meg a cikk tartalmát képező kölcsönfelvételt, mintha az mindeddig nem lett volna nyilvános, illetve azt az ügyletben részt vett felek eltitkolni törekedtek volna. Ezek az adatok mindvégig nyilvánosak voltak, a kölcsönfelvétel alapját pedig jogszabály képezte.

Az a hivatkozás, hogy a cikk megjelöli a kölcsönfelvétel időpontját, illetőleg bizonyos kontextusban, hogy a „jelenlegi” alpolgármesterről van szó, nem változtat a cikk társadalmi veszélyességén, mivel e tények elszigetelten, a valósághoz tartozó további releváns tényekkel össze nem fűszülhető módon kerültek megjelölésre. Összhatásában a cikk szerzője azt alakítja ki az olvasóban, hogy a kiemelkedő jövedelemmel rendelkező alpolgármester és az ő felesége együttesen az önkormányzattól, az adófizetők pénzéből kapott – körül nem határolt forrású – kölcsönt, amelynek a visszafizetését is kérdőjelessé teszi a cikk. Az írás még hozzávetőlegesen sem tünteti fel a házasságkötés időpontját, vagy a magánvádló férjének alpolgármesteri kinevezésének időpontját, így a kölcsönfelvétel tényének feltüntetése elszigetelt, kronológiai sorrend kiállítására nem alkalmas. Alaptalan hivatkozik a fellebbezés arra, hogy a két jogügylet nem került összemosásra, hiszen a cikkhez kapcsolódó képanyag külön is kiemeli, hogy „Neki és feleségének már sikerült!”, amely egyértelműen azt jelenti, hogy közös célként realizáltak általánosan meg nem valósítható eredményt.

A kölcsönfelvételhez kapcsolódó tényalapok a cikk alapján egyértelműen az alpolgármesteri tisztség és a házastársi kapcsolat, a fellebbezésben hivatkozott jogviszony, munkakör utalás szintjén sem került megjelenítésre.

A bírói gyakorlat a rágalmazás körébe vonja az olyan elkövetési magatartásokat is, amikor az elkövető – elmosva a tényállítást – elszórva, információ-ködösítéssel, enyhének tűnő csúsztatásokkal adja át a következtetés alapjait azzal, hogy a hallgatóság gondolati világában mintegy reakcióként, automatikusan alakuljon ki az a tény, amely egyébként leírt formájában kétséget nem tűrő módon maga után vonná az érintett társadalmi megbecsültségének csorbítását. Ennek az elkövetési formának markáns példája a jelen eljárás tárgyát képező cikk, amelyet a csatolt facebook észrevételek, mint a leírtaknak az olvasók fejében kialakult „végeredményei” igazolnak. Ezek az olvasói visszajelzések is azt mutatják, hogy a cikk teljességének értékelése nem abba az irányban tereli a figyelmet, hogy a kölcsönfelvétel amorális, hanem igenis a cikk teljes kontextusában felveti az ügylet jogszerűtlenségét, illetve a kölcsönt felvevők büntetőjogi felelősségét is. Ez a becsületet csorbító, valótlan sugalmazás egyértelműen maga után vonja a rágalmazás bűncselekmény megvalósítását a vádlott részéről.

A vádlott javára bejelentett fellebbezés alapos.

Az ítélet tábla – a Be. 621. § (2) bekezdés szerint tanácsulésen eljárva – a Be. 618. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését az azt megelőző elsőfokú és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül. Megállapította, hogy a járásbíróság és a törvényszék az eljárási szabályokat maradéktalanul betartották.

A járásbíróság által megállapított, illetőleg a törvényszék által helyesbített és kiegészített tényállás megalapozott, mert felderített, hiánytalan, irathű és helytelen ténybeli következtetésektől mentes, így azt az ítélet tábla is irányadónak tekintette a másodfokú határozat felülbírálata során [Be. 619. § (1) bekezdés]. Egyébként a tényállást a fellebbezésben támadás nem érte, a védelem a másodfokú bíróság jogkövetkeztetését sérelmezte.

Az első- és másodfokon eljáró bíróságok részletesen foglalkoztak az eljárás tárgyát képező bűncselekmény büntető anyagi jogi szabályozásával, a törvényi tényállási elemek helyes értelmezésével és az ítélkezési gyakorlattal is, a határozatok jogi indokolása helyesbítésre, kiegészítésre nem szorult.

A másodfokú bíróság – az irányadó ítélkezési gyakorlatra is figyelemmel – helyesen fejtette ki, hogy a vádlott által megvalósított magatartás tényállásszerűségének vizsgálatakor nem csak a boldoguljerdenblog.hu oldalon 2017. június 17-én „Vajon miért hazudik az érdi önkormányzat az alpolgármester és feleségének kölcsönéről?” címmel, illetve 2017. június 25-én „B. alpolgármester kölcsön 2.0. Vajon Érd jegyzője igazat mond-e a kölcsön kapcsán?” címmel megjelent cikkek tartalmának van jelentősége, hanem a fényképeknek és az azokhoz fűzött kifejezéseknek (képaláírásoknak) is. Utóbbiak kapcsán hangsúlyozni kell, hogy az állampolgárok széles köre számára ismert politikai hirdetések jellegzetességeit, motívumait („Tudta?” kérdés feltétele/rövid, határozott válaszok/egy adott közösség teljesítményére vonatkozó megállapítások/fénykép használata) idéző fényképes és szöveges „felvezető” figyelemfelkeltő jellegű, de nyilvánvalóan nem nélkülözi az érdi városvezetést célzó politikai jellegű ironia vagy éppen gúny megfogalmazását sem. E tényeknek az értékelésén túl az is rögzíthető, hogy a nyilvánosságra hozott konkrét ügyletre vonatkoztatható és a fényképpel együtt értelmezhető kifejezések részben a kölcsön összegével és annak visszafizetése feltételeivel kapcsolatos – a magánvádló által

sem vitatott - tényeket tartalmaz („Kaphat 15 évre kamatmentesen 2.000.000 forintot”), részben pedig olyan megállapításokat („Van akinek sikerült! Neki és a feleségének már sikerült”), amelyek tényállításként nem értékelhetőek.

A tényállításoknak, illetve azoknak a becsület csorbítására alkalmasságának vizsgálata során - a büntetőjogi felelősség megállapítása szempontjából - csak a magánvádlóra vonatkozó kijelentéseknek (mondatoknak, mondatrészeknek) van jelentősége. Miként arra az elsőfokú ítélet indokolása (6. oldal első bekezdés) helytállóan hivatkozik, a 2017. június 17-én megjelent cikk címében és szöveges részében „Vajon miért hazudik az érdi önkormányzat az alpolgármester és feleségének kölcsönéről?”, illetőleg a „Reméljük (...) nem szándékosan hazudtak.”, valamint a 2017. június 25-i cikk címében szereplő „Vajon Érd vezetője igazat mond-e a kölcsön kapcsán?” mondatok kizárólag az önkormányzattal, a sajtófőnökkel és a jegyzővel szemben fogalmaz meg kijelentéseket, amelyeknek viszont jelen ügyben nincs relevanciája.

Ugyancsak ide sorolható a kölcsön visszafizetése elmaradásának lehetőségét kérdés formájában felvető, kizárólag az alpolgármesterre vonatkozó mondat is. Ebből következően - szemben a másodfokú bíróság álláspontjával (másodfokú ítélet 4. oldal második bekezdés) - a vádlott terhére nem értékelhető, hogy ez a feltételezés dr. B.I. kapcsán mit sejtet, illetve sugalmaz az olvasók számára.

A cikkeknek konkrétan a magánvádlóra vonatkozó részeivel kapcsolatban az állapítható meg, hogy már a 2017. június 17-én megjelent írás tartalmazta a magánvádló vonatkozásában a kölcsönfelvétel időpontját („2011. tavaszán”), miként - a „jelenlegi” kifejezés használatával - lényegében azt is jelezte, hogy a magánvádló a kérdéses időpontban még nem volt B.I. felesége, illetve B.I. nem volt alpolgármester. A cikkeknek a kölcsönfelvétel tényére, összecszerűségére és visszafizetésének feltételeire vonatkozó tényállításai az eljárás során a magánvádló részéről sem voltak vitatottak, illetve azokat a csatolt okiratok is alátámasztják.

Nem osztotta az ítéletábra a másodfokú bíróság álláspontját a tekintetben, hogy a tényállítások a jogellenesség vagy konkrétan csalás képzetét keltik (másodfokú ítélet 4. oldal negyedik és ötödik bekezdés). Egyrészt a vádlott a 2017. június 17-i cikkben kifejezetten utalt arra, hogy a kamatmentes kölcsön számos cégnél „bevett szokás”, másrészt azt is hangsúlyozta, hogy a kölcsönt - annak futamideje, kamatmentessége, az alpolgármester jövedelmi viszonyai, illetőleg az adófizetők pénzének felhasználása miatt - morálisan tartja megkérdőjelezhetőnek. Ez viszont értékítéletet tartalmazó vélemény, tehát tényállításnak nem minősül.

Az írásokban megjelenő sejtetés, illetőleg a cikkek címében direkter is meghatározott közlés, amely szerint az önkormányzat vagy a jegyző hazudik (nem mond igazat) a kérdéses kölcsönről, a korábbiakban írtak szerint nem a magánvádlóra vonatkozik, továbbá a sajtófőnök és a jegyző válaszára alapítottan fogalmaz meg kifogásokat.

A vádlott részéről a Facebook nevű közösségi hálózaton is közzétett 2017. június 17-i cikkhez fűzött észrevétel („Ezek szerint nem mindig lehet kijönni a képviselői és alpolgármesteri fizetésből”) sem a magánvádlóra vonatkozik, az egyébként sem értékelhető akként, hogy vádlott a kölcsönnek a lakásvásárlás céljától eltérő felhasználását sugallja.

A vádlott - figyelemmel a kölcsönfelvétel időpontjának feltüntetésére is - a cikkeiben nem állítja, sőt nem is sugalmazza, hogy a magánvádló azért kapott munkáltatói kölcsönt, mert őt ahhoz dr. B.I. - a hivatali helyzetével visszaélve - hozzájuttatta. Sőt a cikkek olyan tényállítást sem tartalmaznak, amely arra utalna, hogy akár a magánvádló, akár az ő

érdekében eljáró más személy a kölcsönfelvétel kapcsán bűncselekményt (például költségvetési csalást, vesztegetést) valósított meg.

Az ítélet tábla tehát az első fokon eljáró bíróság álláspontját osztotta a tekintetben, hogy a kérdéses cikkek kapcsán a szükségszerű - a becsület csorbítására alkalmas tény állításában, híresztelésében vagy ilyen tényre közvetlen utalásban megnyilvánuló - elkövetési magatartás nem állapítható meg. A bíróság azt is helyesen fejtette ki, hogy a vádlott magatartása alkalmas lehet a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény Harmadik Részének 2:43 § d) pontjában meghatározott, a becsület és jóhírnév megsértésének megállapítására, az e körben az elsőfokú ítélet indokolásában (6. oldal harmadik, negyedik és ötödik bekezdés) kifejtettekkel az ítélet tábla maradéktalanul egyetértett.

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla a Be. 624. § (1) bekezdés szerint megváltoztatta a másodfokú határozatot, és a vádlottat a folytatólagosan elkövetett rágalmozás vétsége [Btk. 226. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól – a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján (a cselekmény nem bűncselekmény) – felmentette.

A bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be. 782. § (1) bekezdésén alapul.

Az ítélet tábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2019. november 28.

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.	Lőrinczy Attila István s.k.	Németh Nándor s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. június 13. napján meghozott 1.Bf.179/2019/5. számú ítélete – a Fővárosi Ítélet tábla mint harmadfokú bíróság 4.Bhar.257/2019/4. számú határozata folytán – 2019. november 28. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2019. november 28.

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.
a tanács elnöke